

Punkt 106

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en undersøgelse, som afdækker mulighederne for en genåbning af Illorsuit og Nuugaatsiaq. Undersøgelsen skal herunder, men ikke udelukkende, forholde sig til etableringen af et monitorerings- og varslingssystem, som en måde at sikre en genåbning af Illorsuit og Nuugaatsiaq på. Undersøgelsen skal tage udgangspunkt i resultaterne fra de igangværende screeningsundersøgelser, som GEUS foretager, når disse forelægges.

(Medlem af Inatsisartut Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit)

og

punkt 40

Forslag til Inatsisartut beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en undersøgelse, hvori mulighederne for etableringen af et monitorerings- og varslingssystem af fjeldskred kortlægges. Undersøgelsen skal indeholde en vurdering af potentielle monitorerings- og varslingssystemer, den vurderede effekt på sikkerheden af deres etablering og de økonomiske udgifter forbundet med etableringen. Særligt skal en mulig etablering i Illorsuit indgå. Undersøgelsen skal forelægges Inatsisartut senest under EM2021.

(Siumuts medlemmer af Inatsisartut)

Tsunamikatastrofen nær Nuugaatsiaq den 17. juni 2017 er en stor katastrofe som den dag i dag stadigvæk påvirker os alle. Jeg ønsker at indlede vores indlæg med at udtrykke medfølelse til borgerne fra Nuugaatsiaq og Illorsuit som er blevet flyttet væk fra bygden, til familierne for de omkomne og sågar til alle borgere her i landet som er blevet ramt og påvirket af den frygtelige katastrofe.

I forbindelse med tsunamikatastrofen har det været nødvendigt at træffe hurtige politiske beslutninger. Alle ved, at det har været nødvendigt at foretage så gode politiske handlinger som muligt, for at forhindre at udsætte folk i fare. Disse hurtige politiske beslutninger kommer stadigvæk ud over borgerne fra Illorsuit. Inuit Ataqatigiit kan mærke, at borgerne fra Illorsuit forventer at man fra politisk hold udviser åbenhed, nærvær og imødekommenhed.

Ikke alt kan køres om beslutninger fra den øverste top, især for de folk som efter tsunamikatastrofen er blevet tvangsflyttet væk fra deres bygd uden varsel, hvor de ikke har haft mulighed for at gennemtænke situationen. Naalakkersuisut må udvise lydhørhed over for de ønsker om nærvær og fællesforståelse som borgere der er tvangsflyttet fra Illorsuit har ytret. Vi skal behandle hinanden som mennesker. Mange af de ramte mennesker ønsker at Naalakkersuisut er lydhøre og udviser forståelse for deres daglige levevilkår.

Hvis bygderne skal lukkes, så kræver det at Naalakkersuisut tager en sådan officiel beslutning. Inuit Ataqatigiit ønsker at få oplyst på hvilken dago og i hvilket møde i Naalakkersuisut har truffet en sådan officiel beslutning? Hvis Naalakkersuisut ikke har truffet en beslutning om at lukke Illorsuit, så kan vi ikke finde nogle begrundelser for en eventuel beslutning om at skulle lukke netop Illorsuit. Hvis Illorsuit skal affolkes, mener Inuit Ataqatigiit at spørgsmålet er af så stor en betydning, at en sådan beslutning alene kan tages af medlemmer af Inatsisartut.

Inuit Ataqatigiit mener, at såfremt Naalakkersuisut under et møde ikke har truffet en officiel beslutning om at lukke bygden Illorsuit, så må nogen tage det politiske ansvar for de lidelser, levevilkår og byrder for Illorsuits borgere som har værdier og bygninger i bygden. Man kan ikke blot sige, at Illorsuit skal affolkes.

Der skal en officiel beslutning til et spørgsmål af den størrelse. Og hvis der skulle være truffet en beslutning om et vigtigt spørgsmål uden om Inatsisartut, hvor det kun er medlemmer af Naalakkersuisut, som maksimalt udgør 9 personer, har truffet en sådan beslutning, finder vi beslutningen særdeles uacceptabelt.

I en beslutning der har vidtgående konsekvenser for samtlige borgere i en bygd, skal tages sammen og i fællesforståelse med de implicerede bygdeborgere. Efter Inuit Ataqatigiits opfattelse er inddragelse af Illorsuits borgere ikke sket i tilstrækkeligt omfang forud for beslutningen. Der er ingen fællesforståelse om borgernes huse og andre værdifulde ejendomme som de har arbejdet for at få gennem mange år. Det er uacceptabelt at de mange borgere fra Illorsuit står i en uopklaret situation.

Lad mig igen slå fast, at Inuit Ataqatigiit holder fast i at borgerne har rettigheder som kræver at beslutninger der radikalt gør indgreb i borgernes liv, skal ske med inddragelse af vedkommende borgere. På den anden side har myndighederne også et ansvar som de skal opfylde, såfremt der kan opstå fare der hvor borgerne bor, netop for at beskytte borgernes liv. Inuit Ataqatigiit mener at der er store mangler for inddragelse af borgere fra Illorsuit forud for beslutninger der træffes om dem, hvilket vi finder uacceptabelt.

Vi mener at man fra politisk hold skal efterlyse gode løsninger som findes i resten af verden, hvor flere stater har installeret gode alarmløsninger der hvor borgerne bor og som sikrer at borgerne fortsat kan bo på stederne. Inuit Ataqatigiit tror på at der er en udvej for netop dette problem. Vi mener ligeledes at der må træffes nye politiske beslutninger om borgerne i Illorsuit, såfremt dette findes nødvendigt. Vi mangler åbenhed om Naalakkersuisuts arbejder. Der er for stor usikkerhed blandt borgerne. Manglende klarhed om Illorsuit borgeres fremtid skaber for stor en usikkerhed. Hvis man ikke skal fortsætte med at arbejde i absolut stilhed, så mener Inuit Ataqatigiit at medlemmer af Inatsisartut og især koalitionen medlemmer af Inatsisartut ikke bør være tilbageholdende med at tage medansvar. Det er nødvendigt at vi forstår borgerne fra Illorsuit og Nuugaatsiaqs ønsker. Og denne forståelse skal være en klar politisk tilkendegivelse til samfundet om hvilken fremtid man vil tilbyde borgerne fra Illorsuit.

Inuit Ataqatigiit har modtaget en skrivelse fra en forening som arbejder for genåbningen af bygden Illorsuit, nemlig foreningen "Illorsuarmit". Jeg ønsker at citere dette fra brevet:

"Som bekendt blev bygden Illorsuit lukket officielt i 2017 og det skete meget pludseligt og det berører borgerne dybt. Bygden blev lukket hvor man i 2017 i gang med en stor renovering af bygdens fiskefabrik som dermed skabte en stor optimisme for fiskeriet... Efter vi blev evakueret, fik ingen af borgerne fra Illorsuit stillet en bolig til rådighed, og vi ved at dette er et hårdt slag for os, fordi vi i forvejen er hårdt ramt følelsesmæssigt. Dette må debatteres indtil der findes en løsning."

Illorsuit borgernes skrivelse viser at en forhastet politisk beslutning har ramt borgerne særdeles uheldigt. Borgerne har mistet alt det de har kæmpet med at skabe igennem mange år, hvilket har ramt dem følelsesmæssigt hårdt i tiden efter katastrofen.

Naalakkersuisut, medlemmer af Inatsisartut og os alle partier... Vi skal finde en løsning. Vi skal finde en løsning for borgernes daglige liv og for de værdier de ejer og for den liv som de nu må leve efterfølgende. Inuit Ataqatigiit ønsker at være med til at finde en løsning.

Netop nu står forslaget til Inatsisartuts finanslov stadigvæk "åben". Hvis vi har vilje kan vi afsætte midler til renovering af huse i Illorsuit og finde løsning til de værdier de har tabt. Naalakkersuisoq for Finanser har allerede bekræftet at vores land har et godt likviditetsberedskab, hvorfor vi kunne investere i store anlægsopgaver. Derfor fremsætter Inuit Ataqatigiit følgende ændringsforslag:

Ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges bevilge midler til renovering af huse samt virksomheder i Illorsuit gennem Inatsisartus Finanslov efter tsunamikatastrofen ved Nuugaatsiaq, ligesom man etablerer passende alarmberedskab mod eventuel tsunami sådan at bygden Illorsuit kan genåbnes så hurtigt som muligt.

Med disse bemærkninger henviser vi vores indlæg til behandling i Inatsisartuts anlægsudvalg. Vi håber at samtlige medlemmer af Inatsisartut og samtlige partier indleder en fælles politisk indsats.